

Handelingen 5, 12-25 en Psalm 66 - 29 april 2012 - Wehl
Ds. A. Oude Kotte-de Boon

Thema: Mensen onderweg: Gedenken en vieren.

Gemeente,

Deze zondag staan we aan het begin van de week,
waarin Koninginnedag en 4 en 5 mei vallen,
een week van vieren en gedenken.

Er zijn dagen waarop de vlag boven in de top wappert,
we vieren de verjaardag van de koningin en de verjaardag van de vrijheid,
waarop overal wordt gefeest,
en er is een dag waarop de vlag half-stok hangt,
op de avond van de 4e mei staat het leven in ons land even stil.
We gedenken allen die zijn omgekomen tijdens de Tweede Wereldoorlog,
en in vredesmissies daarna.

Denkend aan de komende week,
lezen we Psalm 66 waarin de grote daden van God worden bezongen,
over deze psalm ging het ook in de bevrijdingsdienst in mei 1945.
En we hoorden het verhaal
over de gevangenen genomen en bevrijde apostelen,(boek Handelingen)
de vroegere leerlingen van Jezus.

Na Pasen waren die leerlingen op weg gegaan
om de opdracht die de opgestane Jezus hen gegeven had, uit te voeren.
Van leerlingen werden ze apostelen,
uitgezonden, betekent dat.
Zij moesten gaan doen, wat Jezus zelf gedaan had:
vertellen over God en zijn Rijk,
over zijn liefde en trouw, zijn vergeving,
en zijn bevrijding uit allerlei situaties waarin een mens gevangen kan zitten ,
schuld, ziekte, verslaving, faalangst,.....
Daarbij hoorden wonderen en tekenen;
zieken werden genezen,
onreine geesten werd het zwijgen opgelegd.
Het spreken en handelen van de apostelen bracht de mensen dicht bij God,
en God dicht bij de mensen.
Velen gingen geloven.

De Hogepriester en de godsdienstige leiders
hadden gedacht dat die Jezus-beweging na zijn dood wel zou uitsterven,

maar het begon allemaal weer opnieuw,
of liever, het ging gewoon door.
En ze wisten niets beters te doen dan de apostelen,
- net zoals je met Jezus gedaan hadden -
gevangen te nemen en de mond te snoeren.
's Nachts echter opent een engel de deuren van de gevangenis
en brengt hen naar buiten.
Het is een wonderbaarlijke uitredding,
Het doet denken aan bijzondere reddingsacties uit gevangenissen
ten tijde van de Tweede Wereldoorlog.
Het hoe en wat wordt niet uitgelegd,
dat blijft door een geheim omgeven.
In bijbelse bewoordingen is er dan sprake van een engel,
een ingrijpen van de zijde van God, een mysterie.

Engelen .....

Gods boodschappers,
die zijn werk op aarde verrichten,
die te hulp schieten waar mensen aan het eind van hun kunnen zijn.
Ze komen en gaan, op Gods tijd.
Engelen horen bij 'het meer' dat er is tussen hemel en aarde.

Die uitredding van de apostelen is niet het einde van het verhaal.
Hun bevrijding is geen doel op zich,
zoals geen enkele bevrijding in de bijbel op zichzelf staat,
maar steeds het begin is van een nieuwe fase.
Bevrijding is met het oog op de toekomst,
gaat gepaard met een opdracht.....
het is daarom een gave, maar ook een opgave.
De apostelen zijn bevrijd om weer aan het werk te gaan.
Als bevrijde mensen moeten ze terug naar de tempel gaan
om daar tot het volk te spreken over het nieuwe leven na Pasen.
Een leven met uitzicht op Gods Rijk,
een wereldwijde vrede en gerechtigheid.

Dat moet geleerd worden,
dat heeft de mens niet van nature in zich.
Dat begint met een stuk bezinning:
hoe was het verleden, wat willen wij in de toekomst,
wat houdt dat in voor het heden?
De dichter van Psalm 66 is daar ook mee bezig.
Hij kijkt eerst achterom,
overdenkt de geschiedenis van zijn volk,

hoe het trok door woestijnen en rivieren.
Dat kun je letterlijk opvatten, maar ook symbolisch
en dan staat het voor tijden van uitzichtloosheid,
voor zeeën van ellende, waarbij het water tot aan de lippen stond,
en het vuur aan de schenen werd gelegd.....
Het was er allemaal,
maar ze zijn er doorheen gekomen.
Als hij zich dat bewust is,
gaat hij overal rondvertellen
wat God gedaan heeft.
Hij wordt een Gods getuige, een O.T.-ische apostel.
Ook de N.T.-apostelen zaten gevangen,
letterlijk gebonden aan handen en voeten,
Toen kwam daar die engel.....

Stel dat zoiets ons overkomt,
je zit opgesloten in een situatie waarin je geen kant uit kunt,
en dat Gods engel dan de deur naar de vrijheid opent.
Stel, dat het een heel volk ten deel valt.
'Maar dat gebeurt nu niet meer', zegt de nuchtere mens van de 21e eeuw.
Maar zouden engelen ook niet gewoon door God gestuurde mensen kunnen zijn?
Hadden de geallieerde troepen in 1945 en al die mensen in het verzet,
ook niet iets van engelen,
die gezonden waren om te bevrijden?

Maar wat
als je je in een situatie van gevangenschap bevindt,
en er komt géén bevrijding,
er komt géén engel die voor jou deuren opent,
Het is immers niet vanzelfsprekend dat het gebeurt?
Hoe blijf je dan overeind?
Is er dan niets meer om hoop en moed uit te putten?

Misschien hebt u weleens gehoord van Dietrich Bonhoeffer,
een jonge, zeer begaafde Duitse theoloog in oorlogstijd,
met een schitterende toekomst voor zich.
Maar hij verzette zich tegen het regime van de nazi's.
en nam deel aan een aanslag op Hitler.
Die mislukte en Bonhoeffer en de anderen die erbij betrokken waren,
werden gevangen gezet.
Ze wisten dat ze het niet zouden overleven.

In de gevangenis schreef Bonhoeffer,
rond de jaarwisseling van 1944/45 een gedicht,
dat hij opstuurde naar zijn verloofde en zijn familie:
Dit gedicht is als een lied opgenomen in ons Liedboek, gezang 398:

*Door goede machten trouw en stil omgeven,
behoed, getroost, zo wonderlijk en klaar,
zo wil ik graag met u, mijn liefsten, leven,
en met u ingaan in het nieuwe jaar.*

*Wil nog de oude pijn ons hart vernielen,
drukt nog de last van 't leed dat ons beklemmt,
o Heer, geef onze opgejaagde zielen
het heil waarvoor Gij zelf ons hebt bestemd.*

*En wilt Gij ons de bittre beker geven
met gal gevuld tot aan de hoogste rand,
dan nemen wij hem dankbaar zonder beven
aan uit uw goede, uw geliefde hand.*

*Maar wilt Gij ons nog eenmaal vreugde schenken
om deze wereld en haar zonneshijn,
leer ons wat is geleden dan herdenken,
geheel van U zal dan ons leven zijn.*

*Laat warm en stil de kaarsen branden heden,
die Gij hier in ons duister hebt gebracht,
breng als het kan ons samen, geef ons vrede.
Wij weten het, uw licht schijnt in de nacht.*

*Valt om ons heen steeds meer het diepe zwijgen,
de eenzaamheid, die nergens uitkomst ziet,
laat ons dan allerwege horen stijgen
tot lof van U het wereldwijde lied.*

*In goede machten liefderijk geborgen
verwachten wij getroost wat komen mag.
God is met ons des avonds en des morgens,
is zeker met ons elke nieuwe dag.*

Hij kwam op deze gedachte door een kinderliedje:

*'s Avond als ik slapen ga
volgen mij veertien engeltjes na
twee aan mijn hoofdeind
twee aan mijn voeteneind
twee aan mijn linkerzij
twee aan mijn rechterzij
twee die mij dekken
twee die wij wekken
twee die mij wijzen
naar 's hemels paradijzen*

Enkele dagen voor het einde van de oorlog,
werd Bonhoeffer in de gevangenis opgehangen.
Voor hem geen engel die hem uit de gevangenis bevrijdde,
maar wèl de ervaring van Gods goede machten,
beschermend om zich heen.
De vijand had wel zijn lichaam,
maar niet zijn geest in gevangenschap kunnen nemen,
die geest was vrij.....
omdat hij zich bij God geborgen wist.

De mensheid doorloopt een geschiedenis,
- en daarbinnen heeft ieder mens zijn/haar persoonlijke geschiedenis -
Wij mogen geloven dat God alles omsluit,
Hij is de Alpha en de Omega, het begin en het einde.
Hij trekt met ons mee door de geschiedenis,
en handelt, door zijn Geest, door zijn engelen,

Wij leven in het tijdperk ná de opstanding van Jezus, na Pasen,
en wij leven ná de bevrijding van 1945,
maar het vredesrijk van God is nog niet volledig doorgebroken,
en ook een wereldwijde vrede is nog niet bereikt.
Of die twee hetzelfde zijn?
Wie zal het zeggen?
Wat we wel weten is dat we voortdurend onderweg zijn,
mensen met een doel, Gods toekomst, voor ogen.
We hebben een taak in deze wereld.
Ieder volk, ieder mens, van welk geloof, ras of geaardheid ook,
allen zijn we geroepen om 'het nieuwe leven' voor te leven
en door te geven .

Nóg leven we te midden van wat Jezus in het Joh.evang. noemt:

barenweeën,
een periode van zorgen en pijn gaat vooraf aan het nieuwe.
Daarin zijn tijden waarop we gedenken
om niet te vergeten hoe het was,
langs welke wegen we zijn gegaan,
en hoeveel mensenlevens het heeft gekost;
en er zijn tijden waarop we de vrijheid vieren
om te ervaren hoe het kan en hoe het worden zal
als de pijn en droefheid zullen omslaan in enkel vreugde.

Tot die tijd lachen we door onze tranen heen.
Vreugde vermengd met verdriet.
Mensen onderweg, zijn we, pelgrims,
en we vertellen elkaar de oude verhalen.
En we zingen - als het moet tegen de klippen op -
met de psalmist, met de apostelen, met Dietrich Bonhoeffer
en met al die anderen die erin geloofden
en er nog altijd in geloven -
we zingen het wereldwijde lied van het nieuwe leven.

Amen.